

1. Може існувати тенденція до переоцінки майбутнього зростання економіки. Це може мати наслідком надмірні прогнози щодо ресурсів та тиск на державні видатки.

2. Державні установи можуть розглядати прогнозовані для них видатки як фактично надані суми. Це створює обмеження щодо кінцевого перегляду видатків, якщо економічні припущення, на основі яких було зроблено асигнування, виявляться неправильними.

3. Бюджетне планування на багаторічній основі, виражене у реальних термінах (аніж у номінальних), передбачає автоматичне уточнення прогнозованих видатків у разі підвищення цін. Це створює тиск на державні фінанси.

4. Існує занепокоєння, що економічна непередбачуваність може зробити основні напрямки майбутньої фіскальної політики ненадійними.

Таким чином, недооцінка ролі бюджетного планування як правило супроводжується негативними наслідками, зокрема посиленням податкового тиску, зниженням рівня економічної активності та скороченням фінансової бази бюджету у майбутньому, безконтрольному використанні бюджетних коштів тощо.

Література:

1. Бланкерт Ш. Державні фінанси в умовах демократії. Вступ до фінансової кризи. Київ: 2008. 654 с.
2. Буковинський С. А. Концептуальні підходи до формування перспективного бюджетного плану. *Фінанси України*. 2006. № 3. С. 21-27.
3. Голинська О. В. Програмно-цільовий метод управління бюджетами: основні позиції та компоненти. *Економіка та держава*. 2010. № 1. С. 105-108.
4. Сидор І. П. Бюджетна політика у функціонуванні соціальної сфери: проблеми визначення ефективності. *Світ фінансів*. 2016. Випуск 3. С. 7-17.

Зарваницька Ганна Петрівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к. е. н., доцент Малиняк Б.С.

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Рівень життя населення та конкурентоспроможність національної економіки значно залежать від місцевих бюджетів, а саме якості

управління цим важливим елементом фінансової системи. Як свідчить досвід європейських країн, успіхи місцевого самоврядування сприяють загальному прогресу країн, посилюють процеси демократизації, стимулюють підвищення ефективності управління суспільними фінансами. Чи не єдиним дієвим інструментом, за допомогою якого органи місцевого самоврядування спроможні задовольняти потреби територіальної громади та реалізовувати її інтереси є місцеві бюджети [1, с. 73]. З огляду на це, дієвість місцевого самоврядування безпосередньо залежить від ефективності системи формування та використання коштів місцевих бюджетів.

Перші кроки у реформуванні архітектури бюджетної системи вселяють стриманий оптимізм у спроможності органів влади реалізовувати успішні реформи, які оптимізують економічні процеси та позитивно впливають на зростання суспільного добробуту. Створення об'єднаних територіальних громад передбачає появу нового виду місцевих бюджетів – бюджетів об'єднаних територіальних громад, появи нових суб'єктів управління бюджетом, а також нових правил бюджетотворення. Це містить потужний потенціал формування нової якості бюджетного менеджменту позбавленого численних хронічних хвороб вітчизняної моделі управління бюджетом [2, с. 79].

Практика управління місцевими бюджетами засвідчує наявність низки системних недоліків, які призводять до неможливості задоволення потреб територіальної громади та підприємницьких структур у суспільних послугах. Невирішеність системних проблем створює ситуацію, за якої механічне розширення доходів місцевих бюджетів не призведе до очікуваного зростання добробуту суспільства. На нашу думку, проблеми місцевих бюджетів зумовлені не стільки малим обсягом фінансових ресурсів, якими розпоряджаються органи місцевого самоврядування, скільки неспроможністю фінансових інститутів на місцевому рівні забезпечити ефективне виконання покладених на них функцій. Внаслідок цього залишається незадоволеним попит населення та підприємницьких структур на суспільні послуги, нерідко трапляються випадки неефективного використання бюджетних ресурсів, далеко не завжди незаможні верстви населення можуть сподіватися на необхідну підтримку за рахунок бюджетних коштів [3, с. 221].

З метою розв'язання наявних проблем, на нашу думку, доцільно здійснювати реформування бюджетної сфери загалом, адже проблеми видатків місцевих бюджетів з'являються не стільки у процесі здійснення виплат, а, насамперед, у процесі планування місцевих бюджетів. У цьому контексті доцільно оптимізувати склад і масштаби законодавчо визначених соціальних пільг. Важливо запровадити Єдиний державний автоматизований реєстр для осіб, які користуються соціальними виплатами, щоб кошти спрямовувалися за цільовим спрямуванням та унеможливити дублювання призначення пільг на підставі різних законних підстав для одних і тих же громадян. Найважливішим аспектом є збільшення контролю за витрачанням коштів та відповідальність за порушення законодавства у даній сфері [4].

Здійснення системних реформ у бюджетному процесі на місцевому рівні, що призведе до поліпшення доступності та якості суспільних послуг формуватиме сприятливе середовище для детінізації національної економіки. Економічні суб'єкти в такому разі не лише матимуть більше стимулів для сплати податків, але й одержуватимуть більше економічних вигід та соціальних благ від сплачених ними податків. В таких умовах територіальні громади розвиватимуть мотиви до розширення ресурсної бази місцевих бюджетів. Реалізація запропонованих заходів створюватиме результативну синергію взаємодії підприємницьких структур, домогосподарств та державних органів. У результаті буде формуватися система збалансованого розвитку всіх сегментів національної економіки, що, зокрема, позитивно позначатиметься на поліпшенні суспільного добробуту та досягненні сталого розвитку економіки України.

Література:

1. Малиняк Б. Трансформація місцевих бюджетів в ефективне джерело зростання суспільного добробуту. *Вісник ТНЕУ*. 2015. № 2. С. 73–85.
2. Малиняк Б. Недоліки планування бюджетів об'єднаних територіальних громад органами місцевого самоврядування та шляхи їх усунення. *Фінанси України*. 2019. № 5. С. 79–96. <https://doi.org/10.33763/finukr2019.05.079> (дата звернення: 10.11.2019).
3. Сукрушева Г. О. Місцеві бюджети як основна ланка місцевих фінансів України. *Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки»*. 2012. № 2. С. 220-227.

4. Марчук Л. Напрями вдосконалення здійснення видатків місцевих бюджетів.
URL: <http://naub.oa.edu.ua/2013/napryamy-vdoskonalennya-zdijsnennya-vydatkiv-mistsevyh-byudzhativ> (дата звернення: 10.11.2019).

Захарек Андрій Миколайович

студент 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Булавинець В.М.

ЧИННИКИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Доходи населення є індикатором соціально-економічного розвитку держави і важливим показником суспільного добробуту. Нерівність доходів притаманна усім економічним системам, однак, вона не завжди є негативним явищем. Так, незначна диференціація доходів навіть може стимулювати економічний розвиток. Проте, високий рівень диференціації гальмує економічне зростання, адже підриває стимули до праці та знижує її ефективність, а це, в свою чергу, негативно впливає на темпи економічного розвитку. Окрім цього, надмірна диференціація доходів погіршує становище вразливих верств населення, призводить до скорочення середньої тривалості життя, погіршення фізичного здоров'я, соціальної деградації членів домогосподарств, а також обумовлює зростання обсягів соціальних трансфертів і відповідних бюджетних видатків та створює загрозу соціальних конфліктів. Тому в демократичних державах, де уряд турбується про дотримання принципів справедливості і рівності громадян, надмірне багатство одних і бідність інших визнаються неприпустимим явищем, а політика у сфері регулювання доходів населення є одним з найважливіших аспектів управління соціально-економічним розвитком [1].

Для сучасного українського суспільства характерна суттєва диференціація населення за рівнем доходів, котра істотно посилилася останніми роками через військовий конфлікт на сході та складну суспільно-політичну ситуацію в країні загалом. Все це поглибило системну кризу, зумовило виникнення нового явища в економіці України під назвою «раптова бідність» та призвело до появи певних обмежень і ризиків у процесі формування доходів домогосподарств в Україні. Через економічні й соціальні негаразди спостерігається значне падіння реальних